

З В І Т

моніторинг внутрішнього забезпечення якості освіти
здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Освітньо-наукова програма «Економіка» підготовки
доктора філософії з економіки.

Кафедра «Економіка та митна справа»

Опитування було проведене у березні 2026 року. Опитування проводилось он-лайн за допомогою Google форми. Заповнили анкету 7 здобувачів.

Під час дослідження було опитано 7 з 7 здобувачів освітнього ступеня «PhD» (1-3 курси). В опитуванні брали участь 2 студенти 1 курсу, 4 студенти 2 курсу та 1 студент 3 курсу. Опитування проводилось методом розсилання здобувачам посилання на Google-форми. Збір інформації був анонімізований. Вибірка репрезентативна.

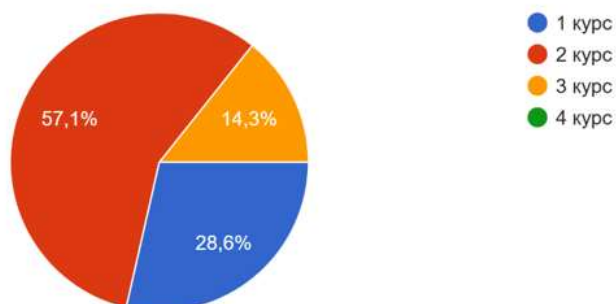

Рисунок 1. На якому курсі Ви навчаєтеся?

Аналізуючи відповіді на запитання «Чи відповідає навчання за освітньою програмою Вашим очікуванням, які у Вас були при вступі до університету?», можна зробити висновок, що загалом респонденти демонструють переважно позитивне ставлення до здобутого досвіду навчання. Так, більшість опитаних 85,7% вважають, що навчання відповідає їхнім очікуванням, а ще 14,3% обрали відповідь «Скоріше так», що свідчить про часткове або загалом позитивне враження від освітнього процесу. Таким чином, понад три чверті здобувачів задоволені тим, як реалізується освітня програма, за якою вони навчаються.

Отже, результати вказують на позитивну динаміку сприйняття якості освіти, але необхідно постійного вдосконалювати зміст та форми реалізації освітніх програм.

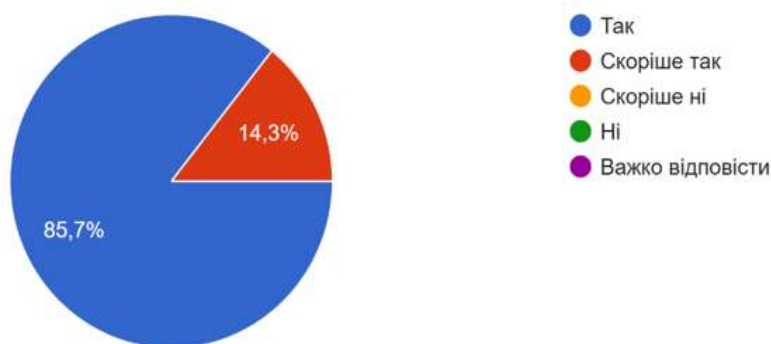
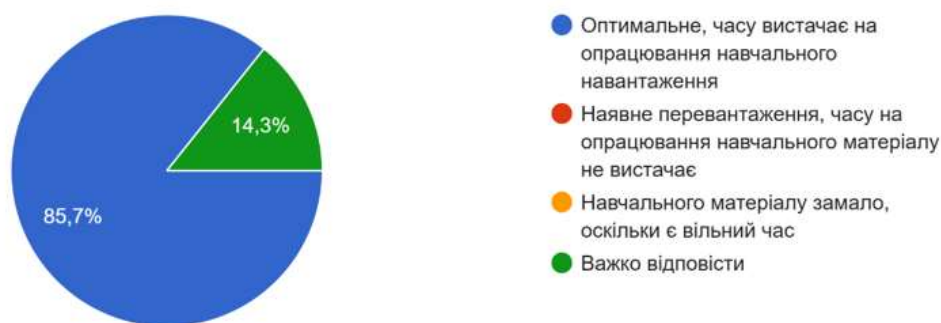

Рисунок. 2. Чи відповідає навчання за освітньою програмою Вашим очікуванням, які у Вас були при вступі до університету?

Результати відповідей на запитання “Як би Ви оцінили співвідношення обсягу навчального матеріалу та часу, відведеного на його опрацювання?” показали, що для 85,7 % опитуваних відведеного часу достатньо для опрацювання навчального матеріалу, тоді як 14,3 % респондентів було важко дати оцінку. Цей результат свідчить про загалом позитивну ситуацію щодо організації навчального процесу. Більшість опитуваних вважають, що часу, відведеного на опрацювання навчального матеріалу, є достатньо, що може вказувати на збалансованість навчального навантаження та його відповідність можливостям студентів. Водночас наявність 14,3 % респондентів, яким було важко оцінити це співвідношення, може свідчити про певну невизначеність або різний індивідуальний досвід навчання. Це також може бути пов’язано з відмінностями у рівні підготовки, темпі засвоєння матеріалу або організації власного часу.

Отже, отримані результати свідчать про позитивну організацію навчального процесу, адже більшість студентів вважають час для опрацювання матеріалу достатнім. Водночас частка респондентів, яким важко оцінити співвідношення, вказує на індивідуальні відмінності у темпі навчання та потребу в гнучкіших підходах.

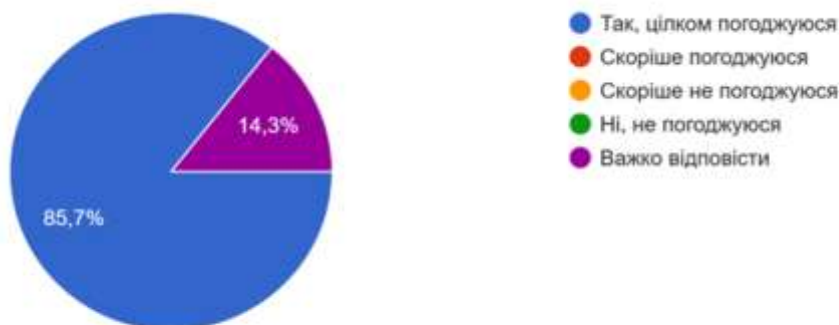

Рисунок 3. Як би Ви оцінили співвідношення обсягу навчального матеріалу та часу, відведеного на його опрацювання?

Результати відповідей на запитання «Чи погоджуєтесь Ви з твердженням, що викладання в Університеті є студентоцентрованим?» демонструють переважно позитивне сприйняття здобувачами філософії освітнього процесу, орієнтованого на потреби, інтереси й особистісний розвиток здобувачів освіти. Загалом 85,7% респондентів повністю або ймовірніше погоджуються з цим твердженням, що свідчить про відчуття залученості, взаємодії та поваги до студентської думки з боку викладачів, а також наявність елементів гнучкості, індивідуалізації й підтримки у навчальному процесі. Водночас 14,3% опитуваних не змогли визначитися з відповіддю, що, ймовірно, свідчить про складність інтерпретації самого поняття студентоцентрованість або відсутність достатнього досвіду для його оцінювання.

Загалом отримані дані дозволяють зробити висновок про успішне впровадження студентоцентрованого підходу як домінантної освітньої практики в

університеті, хоча водночас вони підкреслюють потребу в послідовному поширенні відповідних принципів у межах усіх навчальних курсів і викладачів.

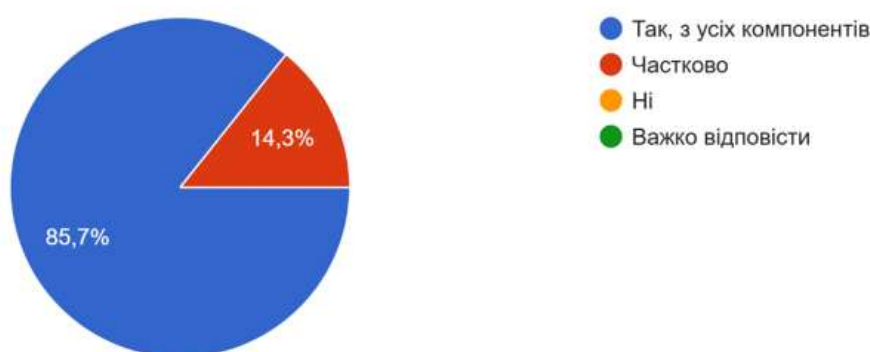

¶

Рисунок 4 Чи погоджуєтесь Ви з твердженням, що викладання в Університеті є студентоцентрованим?

Аналіз відповідей на запитання «Чи знайомі Ви з порядком та критеріями оцінювання з освітніх компонентів (навчальних дисциплін, практик, курсових робіт)?» свідчить про загалом високий рівень поінформованості здобувачів щодо механізмів оцінювання їхніх навчальних досягнень. Понад 85% респондентів вказали, що добре обізнані порядком та критеріями оцінювання з усіх освітніх компонентів, що є позитивним показником відкритості освітнього процесу та ефективною комунікації між викладачами й здобувачами освіти. 14,3% зазначили, що мають лише часткову обізнаність, що може свідчити про варіативність рівня інформування з боку різних викладачів або не завжди достатньо чітку презентацію критеріїв оцінювання в межах окремих курсів.

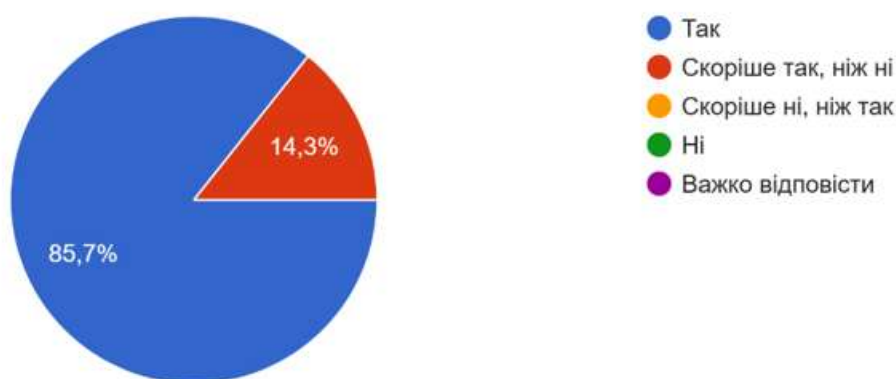
Отже, результати демонструють достатньо високий рівень прозорості освітнього процесу.

Рисунок 5 Чи знайомі Ви з порядком та критеріями оцінювання з освітніх компонентів (навчальних дисциплін, практик, курсових робіт)?

Аналіз відповідей на запитання «Чи вважаєте Ви порядок та критерії оцінювання прозорими і зрозумілими?» демонструє загалом позитивне ставлення здобувачів до організації оцінювання в освітньому процесі. Більшість респондентів 85,7% цілком переконані у прозорості та зрозумілості чинних правил, що свідчить про ефективну комунікацію та довіру до системи оцінювання. Інші 14,3% схиляються до позитивної оцінки, хоча й із певними застереженнями, що може вказувати на деяку неповноту інформації або неоднозначності в окремих випадках. Все це свідчить про загальну задоволеність здобувачів цим аспектом освітнього процесу.

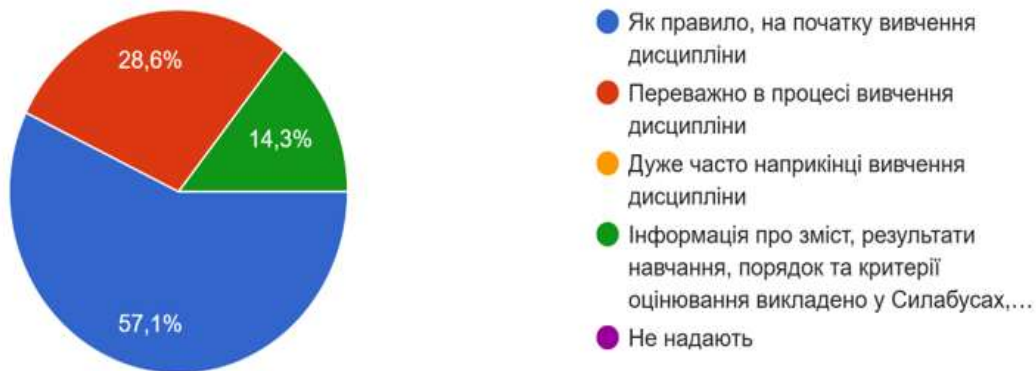
Таким чином, результати вказують на позитивний рівень довіри до системи оцінювання

Рисунок 6 Чи вважаєте Ви порядок та критерії оцінювання прозорими і зрозумілими?

Відповіді на питання щодо вчасного надання викладачами інформації про зміст, результати навчання, порядок та критерії оцінювання свідчать про переважно системний і структурований підхід до комунікації в освітньому процесі. Більшість здобувачів 57,1% зазначають, що ця інформація подається переважно на початку вивчення дисципліни, що відповідає загальноприйнятій практиці ознайомлення з очікуваннями та вимогами курсу. Ще 28,6% отримують таку інформацію переважно в процесі навчання, що може свідчити про поступове уточнення критеріїв і результатів, а також гнучкість викладачів у комунікації з аудиторією. Невелика частка студентів (14,3%) вказали, що відповідна інформація викладена в силабусах на сайті кафедри, що демонструє наявність офіційних джерел.

Загалом дані свідчать про дотримання кафедрою та університетом базових стандартів інформування здобувачів.

Рисунок 7. Коли викладачі надають Вам інформацію щодо змісту, результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання?

На питання «Чи задоволені Ви методами навчання та викладання?» 100% респондентів відповіли «Так». Цей результат свідчить про дуже високий рівень задоволеності респондентів методами навчання та викладання. Повна позитивна оцінка може вказувати на ефективність застосовуваних педагогічних підходів, їхню відповідність потребам і очікуванням здобувачів освіти, а також на якісну організацію освітнього процесу. Водночас такий однотайний результат може також свідчити про відсутність критичного ставлення серед респондентів або вплив суб'єктивних чинників (наприклад, лояльності до викладачів чи небажання висловлювати зауваження).

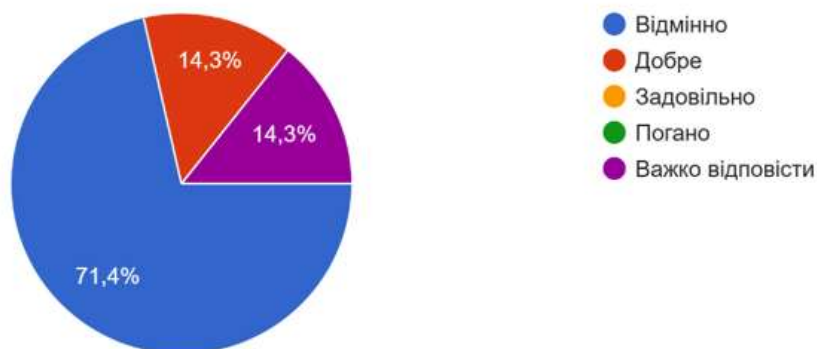

Рисунок 8. Чи задоволені Ви методами навчання та викладання?

Результати відповідей на запитання «Як на Вашу думку працює процедура формування індивідуальної освітньої траєкторії в університеті?» свідчать про позитивну оцінку з боку здобувачів. 71,4% респондентів вважають, що ця процедура реалізується на відмінно, 14,3% оцінили як добру. Це говорить про те, що більшість здобувачів відчують можливість впливати на власний освітній шлях і задоволені доступними інструментами вибору. Також 14,3% респондентів не змогли визначитися з відповіддю, що може

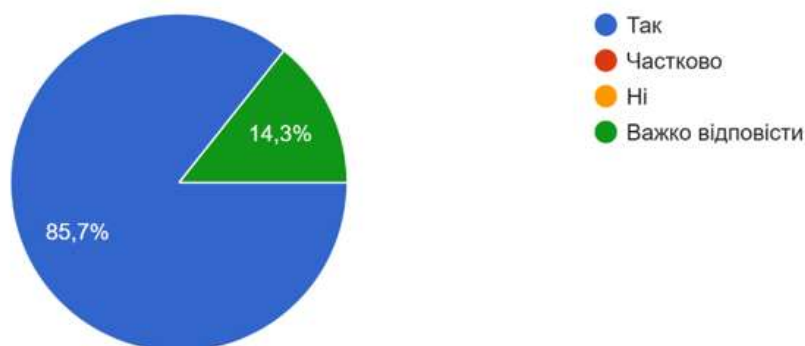
свідчити про недостатню поінформованість або залучення.

Отже, дані свідчать про позитивне сприйняття здобувачами практики формування індивідуальних освітніх траєкторій, хоча одночасно вказують на потенціал для подальшого вдосконалення щодо забезпечення доступності, зрозумілості та ефективного супроводу.

Рисунок 9. Як на Вашу думку працює процедура формування індивідуальної освітньої траєкторії в університеті?

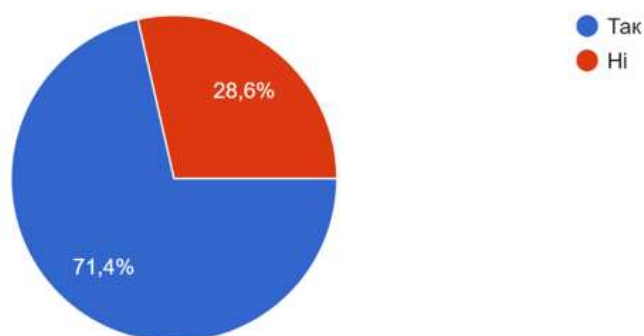
Аналіз відповідей на запитання «Чи задовольняє Вас перелік вибірових дисциплін?» свідчить про високий рівень задоволеності здобувачів наявною пропозицією вибірових компонентів освітньої програми. 85,7% респондентів задоволені наданими можливостями, що вказує на те, що запропоновані дисципліни загалом відповідають їхнім інтересам, професійним орієнтирам або очікуванням від освітнього процесу. Також 14,3% здобувачів не змогли визначитися з відповіддю, що може вказувати на недостатню поінформованість або обмежений досвід участі у процедурі вибору.

Рисунок 10. Чи задовольняє Вас перелік вибірових дисциплін?

Загалом результати демонструють позитивну оцінку гнучкості освітньої програми та її здатності враховувати потреби здобувачів, водночас окреслюючи простір для удосконалення змісту й комунікації щодо вибіркових дисциплін.

Аналіз відповідей на запитання «Чи знайомі Ви з процедурами визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, у неформальній (курси, семінари, вебінари тощо) системі освіти?» свідчить про інформованість здобувачів щодо цієї важливої складової академічної мобільності й гнучкості освітнього процесу. Так, 71,4% респондентів зазначили, що їм відомі відповідні процедури, що можна розглядати як позитивний показник, який свідчить про наявність інформаційного супроводу та відкритість університету до визнання результатів альтернативного навчання. Водночас 28,6% здобувачів не знайомі з такими процедурами, що є доволі значним показником і свідчить про потребу в покращенні інформаційної роботи, роз'ясненні можливостей для офіційного зарахування результатів навчання, здобутих поза межами університету. Такий рівень необізнаності може обмежувати активність здобувачів у сфері саморозвитку та впливати на ефективність реалізації принципів індивідуалізації освітніх траєкторій.

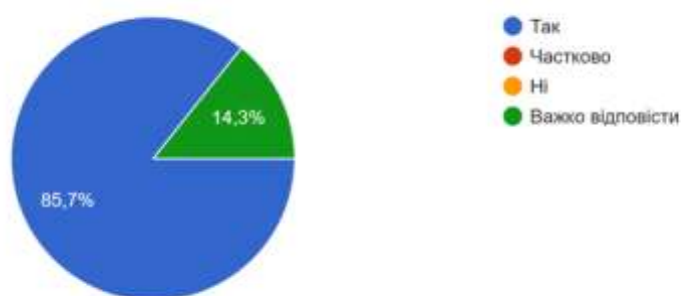

Рисунок 11. Чи знайомі Ви з процедурами визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, у неформальній (курси, семінари, вебінари тощо) системі освіти?

Отже, хоча більшість здобувачів мають уявлення про процедури визнання неформального навчання, водночас майже третина респондентів залишаються поза цим інформаційним полем, що вимагає додаткових комунікаційних зусиль.

Отримані результати щодо питання «Чи є корисним проходження практики, для формування Ваших практичних навичок для подальшої вашої роботи?» свідчать про загалом позитивне сприйняття практики як важливого елементу професійної підготовки. Більшість респондентів (85,7 %) вважають, що проходження практики є корисним для формування практичних навичок, необхідних у подальшій професійній діяльності. Це вказує на її значущість як

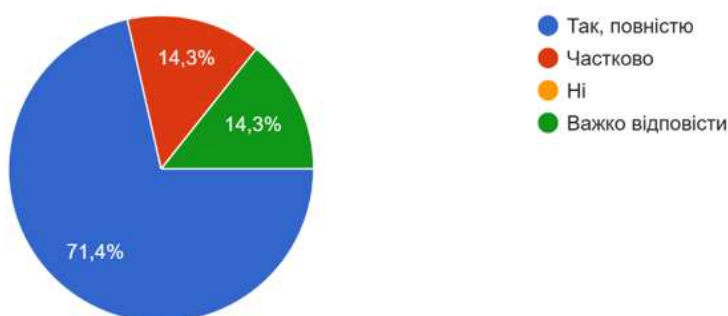
інструменту поєднання теоретичних знань із реальними умовами роботи. Водночас 14,3 % опитаних, яким було важко відповісти, можуть свідчити про недостатню обізнаність у цьому питанні так як ще навчаються на 1 курсі.

Рисунок 12. Чи є корисним проходження практики, для формування Ваших практичних навичок для подальшої вашої роботи?

Загалом результати є позитивними та свідчать, що більшість респондентів вважають практику важливим і корисним етапом формування професійних навичок. Водночас частина опитаних не змогла дати однозначну відповідь, що може бути пов'язано з недостатнім досвідом або раннім етапом навчання

Аналізуючи відповіді на питання «Чи пов'язані завдання під час практики з Вашою освітньою програмою?» можна сказати, що отримані результати свідчать про загалом достатній, але не повністю оптимальний рівень відповідності завдань практики освітній програмі. Більшість респондентів (71,4 %) зазначили, що завдання під час практики пов'язані з їхньою освітньою програмою, що є позитивним показником і вказує на практичну спрямованість навчання. Водночас 14,3 % опитаних вважають, що такого зв'язку немає, а ще 14,3 % не змогли визначитися з відповіддю. Це може бути пов'язано з недостатнім досвідом або раннім етапом навчання.

Рисунок 13. Чи пов'язані завдання під час практики з Вашою освітньою програмою?

Отже, результати вказують на необхідність постійно удосконалювати зміст та організації практики та інформування студентів щодо її цілей і очікуваних результатів.

Відповіді на питання щодо залученості здобувачів до науково-дослідницької роботи свідчать про різний рівень участі в цьому важливому аспекті академічного життя. Понад 71,4% опитаних постійно беруть участь у наукових дослідженнях, що свідчить про великий активний контингент здобувачів, які систематично розвивають свої дослідницькі навички та глибше занурюються в академічну діяльність. При цьому 14,3% залучаються до наукової роботи час від часу, що може свідчити про зацікавленість, але водночас обмежений час для регулярної участі через навчальне навантаження чи інші причини. Частка респондентів 14,3% не змогли дати чітку відповідь, що може свідчити про нерозуміння питань залученості до цього процесу.

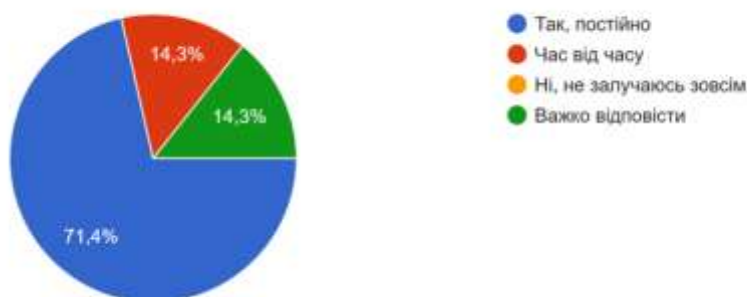

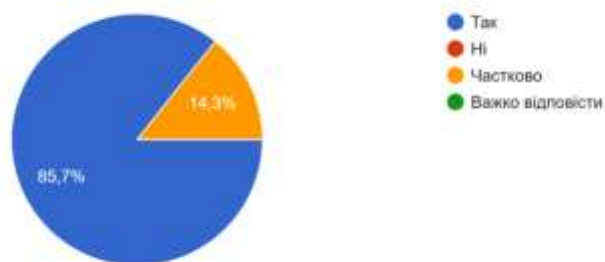
Рисунок 14. Чи залучаєтесь Ви до науково-дослідницької роботи?

Загалом доцільно створювати більш сприятливі умови для участі в дослідженнях, підвищувати рівень інформованості студентів про відповідні можливості та стимулювати їх до систематичної наукової активності.

Отримані відповіді на питання «Чи маєте Ви можливість під час навчання посилити свої соціальні навички (soft skills), такі як комунікабельність, вміння працювати в команді, креативне мислення, прояв ініціативи тощо?» 85,7% – «так», 14,3% – «частково» свідчать про дуже високий рівень можливостей для розвитку соціальних навичок у процесі навчання.

Переважна більшість студентів відчуває, що навчання реально допомагає їм розвивати комунікабельність, командну роботу, креативність та ініціативність. Це означає, що освітнє середовище створює сприятливі умови для формування soft skills. 14,5% студентів зазначають «частково», що може сигналізувати про певні обмеження: не всі дисципліни чи методи навчання однаково сприяють розвитку цих навичок, або ж студенти не завжди мають достатньо практичних можливостей для їх застосування. Відсутність відповіді

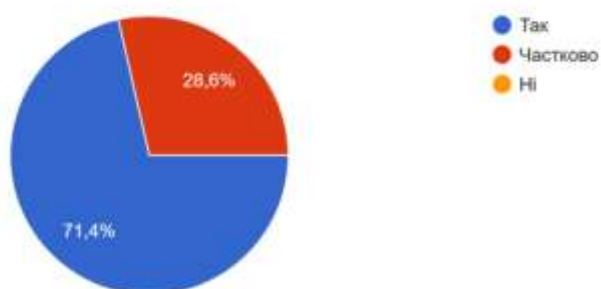
«ні» показує, що навчальний процес у цілому орієнтований на розвиток особистісних і соціальних компетентностей.

Рисунок 15. Чи маєте Ви можливість під час навчання посилити свої соціальні навички (soft skills), такі як комунікабельність, вміння працювати в команді, креативне мислення, прояв ініціативи тощо?

Загалом навчання ефективно інтегрує розвиток soft skills, і це є сильним аспектом освітньої програми. Освітнє середовище не лише передає знання, а й формує ключові соціальні компетентності, які є критично важливими для майбутньої професійної діяльності.

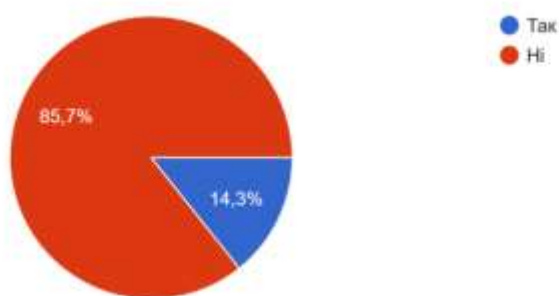
Відповіді на питання про обізнаність здобувачів щодо програм міжнародної академічної мобільності свідчать про високий рівень інформованості з цього важливого аспекту розвитку академічної кар'єри та глобальної інтеграції. Лише 71,4% % респондентів впевнено заявили про наявність у них повної інформації щодо таких програм, що вказує на існування певного кола здобувачів, які активно цікавляться можливостями навчання та стажувань за кордоном. Ще 28.6% мають часткові знання, що свідчить про те, що значна кількість здобувачів хоча б частково ознайомлена з темою, проте не має повного уявлення про наявні можливості, умови участі чи процедури. Немає респондентів, які зовсім не володіють інформацією про програми міжнародної академічної мобільності і це добре.

Рисунок 16. «Чи володієте Ви інформацією про програми міжнародної академічної мобільності?»

Отже, незважаючи на наявність певного рівня обізнаності, варто посилити інформаційну роботу, аби зробити міжнародну мобільність більш доступною і зрозумілою для більшості здобувачів.

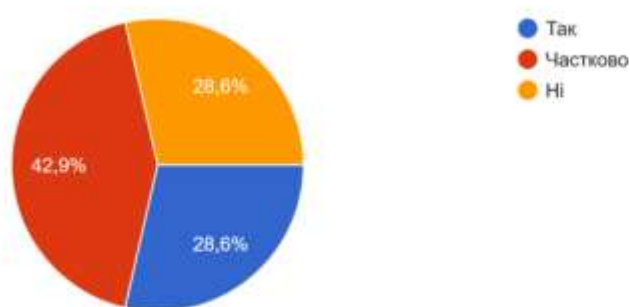
Відповіді на питання щодо наявності необ'єктивності в оцінюванні знань свідчать про те, що більшість здобувачів (85,7%) не відчували проблем із несправедливим чи упередженим підходом до оцінювання їхньої навчальної роботи, що свідчить про загальну довіру до системи оцінювання та її відповідність принципам об'єктивності та прозорості. Водночас 14,3% респондентів зазнали або вважають, що стикалися з необ'єктивним оцінюванням, що вказує на певні проблеми або випадки, які можуть впливати на мотивацію здобувачів і якість освітнього процесу. Ці дані підкреслюють необхідність подальшого удосконалення процедур оцінювання, підвищення прозорості та контролю, а також активного реагування на звернення здобувачів, щоб мінімізувати прояви необ'єктивності і забезпечити рівні можливості для всіх. Загалом ситуація вказує на переважну довіру до системи оцінювання.

Рисунок 17. Чи зіштовхувалися Ви з необ'єктивністю оцінювання Ваших знань?

Відповіді на питання про ознайомленість із процедурою оскарження результатів заліків та екзаменів демонструють суттєві проблеми з поінформованістю здобувачів у цій важливій сфері захисту їхніх академічних прав. Лише 28,6 % респондентів стверджують, що добре знайомі з процедурою, що свідчить про обмежену кількість здобувачів, які мають чітке розуміння механізмів відстоювання своїх інтересів у разі незгоди з оцінюванням. Ще 42,9% мають часткове уявлення, що вказує на деяку обізнаність, але недостатню для ефективного застосування процедури у разі потреби. Майже 28,6% опитаних, незважаючи на існування процедури оскарження результатів, не знайомі з нею взагалі, що є суттєвим викликом для кафедри і університету з погляду забезпечення прозорості та справедливості оцінювання. Така ситуація може сприяти необ'єктивності оцінювання і знижує рівень довіри до системи оцінювання загалом.

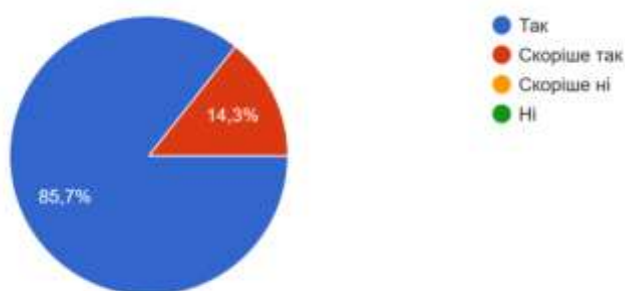
Загалом ці дані вказують на необхідність значного покращення інформування здобувачів щодо їхніх прав і процедур оскарження, а також на потребу активної просвітницької роботи щодо цього напрямку.

Рисунок 18. Чи знайомі Ви з процедурою оскарження результатів заліків, екзаменів?

Результати відповідей на питання щодо рівня професіоналізму викладачів свідчать про високий рівень довіри та позитивне сприйняття здобувачами викладацького складу. Сукупно 100% опитаних вважають викладачів професіоналами або схиляються до такої думки, що є переконливим свідченням якості кадрового потенціалу, його компетентності, викладацької майстерності та авторитету. Такий розподіл відповідей демонструє стабільно позитивне ставлення до викладачів і вказує на успішну реалізацію освітнього процесу з боку педагогів, а також на відповідність їхньої роботи очікуванням здобувачів.

Таким чином, важливо підтримувати та заохочувати професійний розвиток викладачів.

Рисунок 19. Чи вважаєте Ви викладачів, які у Вас викладають, професіоналами високого рівня?

Результати відповідей на питання про характер взаємин між здобувачами та викладачами демонструють переважно позитивну атмосферу в навчальному середовищі. Сукупно 100% респондентів вважають свої відносини з викладачами доброзичливими, конструктивними й довірливими або схиляються до такої оцінки, що свідчить про високий рівень педагогічної культури, відкритість до діалогу та підтримки з боку викладачів.

Відповіді на це питання вказують на сприятливий соціально-психологічний клімат на кафедрі й в університеті та ефективність комунікативної взаємодії між здобувачами та викладачами.

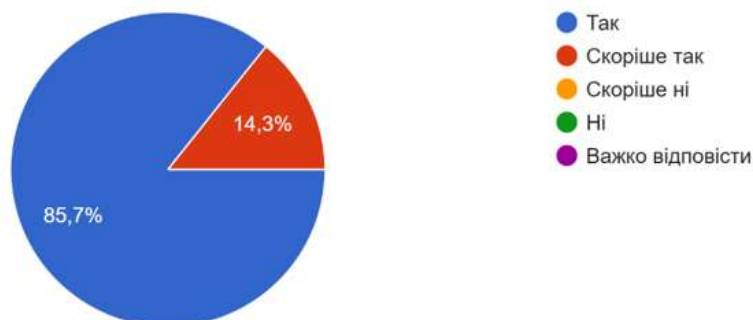

Рисунок 20. Чи можете Ви сказати, що Ваші відносини з викладачами загалом мають доброзичливий, конструктивний і довірливий характер?

Результати відповідей на питання щодо доцільності залучення професіоналів-практиків, експертів і потенційних роботодавців до освітнього процесу свідчать про чітке розуміння здобувачами важливості практичної складової вищої освіти. Більшість респондентів 85,7% підтримують таку ініціативу, причому (28,6%) вважають, що доцільне залучення практиків на постійній основі до викладання практичних дисциплін. Це свідчить про запит на більш тісний зв'язок освіти з реальним сектором професійної діяльності та бажання здобувачів здобувати знання й навички з перших вуст. Ще 57,1% підтримують точкове залучення фахівців для опрацювання окремих тем, що вказує на гнучкість очікувань, але водночас підтверджує загальну цінність таких інтеграцій; 14,3% респондентів утрималися від відповіді, що може свідчити про невизначеність або недостатній досвід взаємодії з такими фахівцями.

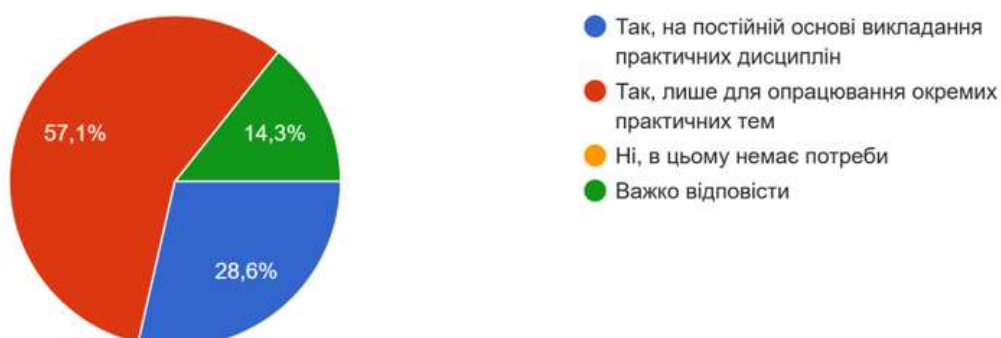

Рисунок 21. Чи вважаєте Ви доцільним залучати до освітнього процесу професіоналів-практиків, експертів, потенційних роботодавців?

Загалом результати демонструють сильну підтримку ідеї поєднання академічного навчання з практичним досвідом, що є важливим орієнтиром для подальшого розвитку змісту освітніх програм.

Результати відповідей на питання щодо задоволеності рівнем навчально-методичного забезпечення свідчать про позитивне сприйняття здобувачами організації освітнього процесу в межах освітньої програми. 100% респондентів цілком задоволені наявними інформаційними ресурсами: навчальними матеріалами, доступом до навчально-методичної документації, що свідчить про відповідність змісту навчання сучасним вимогам і належне функціонування системи підтримки студентів. Результати свідчать про ефективну організацію інформаційного та методичного супроводу навчання,

Рисунок 22. Чи задоволені Ви рівнем навчально-методичного забезпечення навчання за освітньою програмою?

Результати відповідей на питання «Чи на достатньому рівні, на Ваш погляд, застосовуються електронні ресурси, цифрові інструменти (Zoom, Google Meet, Moodle, АСУ та інш.) для забезпечення навчання?» вказують, що респонденти вважають на 100% застосування електронних ресурсів та цифрових інструментів на достатньому рівні для забезпечення навчання.

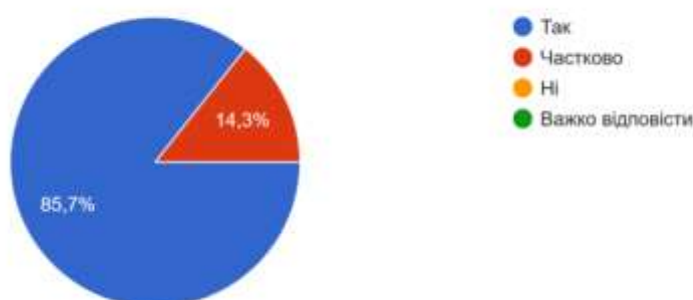
Рисунок 23. «Чи на достатньому рівні, на Ваш погляд, застосовуються електронні ресурси, цифрові інструменти (Zoom, Google Meet, Moodle, АСУ та інш.) для забезпечення навчання?»

Результати відповідей на питання щодо задоволеності рівнем матеріально-технічного забезпечення навчання свідчать про загалом позитивну оцінку з боку здобувачів. 100% опитаних висловили повну задоволеність, що вказує на відповідність навчальної інфраструктури основним потребам освітнього процесу. Отримані дані вказують на загальну ефективність матеріально-технічного забезпечення.

Рисунок 24. Чи задоволені Ви рівнем матеріально-технічного забезпечення навчання за освітньою програмою?

Результати опитування щодо рівня організаційної, інформаційної, консультаційної та соціальної підтримки навчання на освітній програмі показали, що переважна більшість (85,7%) респондентів повністю задоволені — це показник ефективності роботи програми та підтвердження того, що ключові потреби студентів у підтримці реалізуються якісно; 14,3% частково задоволених вказують на наявність окремих аспектів, які потребують удосконалення. Це може стосуватися індивідуальних очікувань, специфічних інформаційних чи консультаційних запитів, або соціальних факторів.

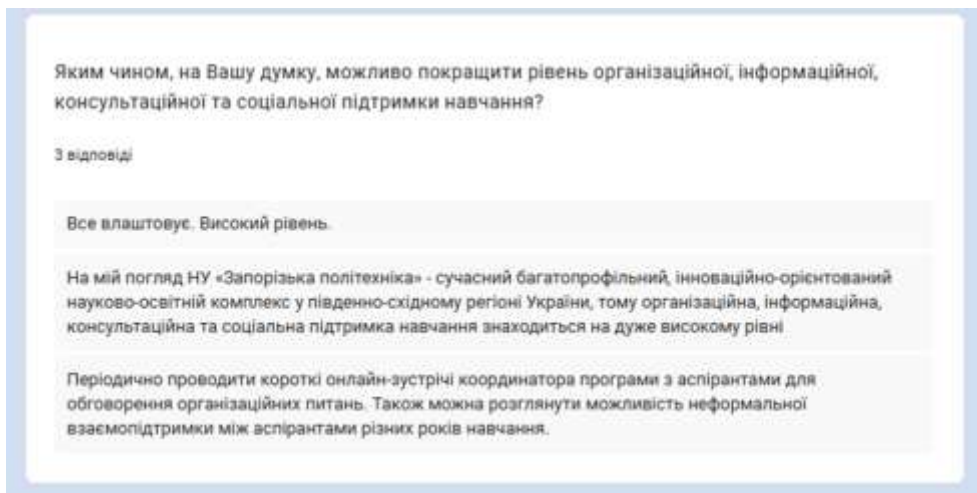

Рисунок 25. Чи задоволені Ви рівнем організаційної, інформаційної, консультаційної та соціальної підтримки навчання на освітній програмі?

Загалом, результати демонструють стійку позитивну тенденцію, яка формує довіру до освітньої програми та підвищує її імідж. Для подальшого розвитку варто зосередитися на аналізі відгуків частково задоволених студентів, щоб виявити конкретні напрями покращення (наприклад,

розширення каналів комунікації, індивідуалізація консультацій, додаткові соціальні ініціативи).

Результати опитування думки студентів щодо покращення рівня організаційної інформаційної, консультаційної та соціальної підтримки навчання.

Рисунок 26. Яким чином, на Вашу думку, можливо покращити рівень організаційної, інформаційної, консультаційної та соціальної підтримки навчання?

Аналіз відповідей на запитання «Яким чином, на Вашу думку, можливо покращити рівень організаційної, інформаційної, консультаційної та соціальної підтримки навчання?» варто розглядати як орієнтир для подальшого розвитку освітньої програми.

Результати опитування на запитання «Хто Вам надає найкращу підтримку в освітньому процесі?» свідчить, що науковий керівник (51,7%) — більшість респондентів вважає саме його ключовою фігурою підтримки. Це говорить про високу роль індивідуальної наставницької роботи, персоналізованих консультацій та академічного супроводу. Відділ аспірантури (42,9%) — значна частка студентів відзначає інституційну підтримку, що свідчить про ефективність організаційних та адміністративних механізмів, які забезпечують стабільність освітнього процесу.

Співвідношення показує баланс між індивідуальною та інституційною підтримкою. Студенти цінують як особисту взаємодію з науковим керівником, так і системну допомогу від відділу аспірантури. Важливо, що обидва джерела підтримки мають високий рівень довіри, але перевага наукового керівника свідчить про значення наставництва та індивідуального підходу в освітньому процесі.

Для підвищення ефективності варто розвивати синергію між індивідуальною та адміністративною підтримкою: наприклад, координувати дії наукових керівників та відділу аспірантури, щоб студенти отримували комплексну допомогу без дублювання чи прогалин. Іншими словами, освітній

процес сприймається як успішний завдяки поєднанню особистого наставництва та інституційної організації, що створює сприятливе середовище для навчання й досліджень.

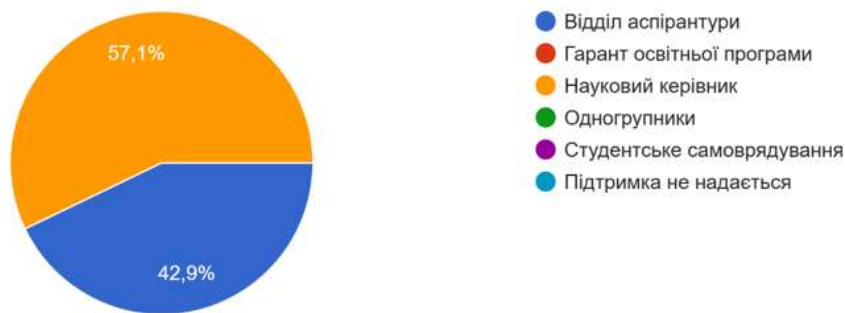

Рисунок 27. Хто Вам надає найкращу підтримку в освітньому процесі?

Загалом, освітній процес сприймається як успішний завдяки поєднанню особистого наставництва та інституційної організації, що створює сприятливе середовище для навчання й досліджень.

Результати відповідей на питання щодо поінформованості здобувачів про “Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у НУ «Запорізька політехніка»” демонструють помірний рівень обізнаності з важливим регламентуючим документом.

Повністю поінформованими себе вважає більше половини опитаних (57.1%), що, з одного боку, засвідчує наявність певної комунікації щодо механізмів вирішення конфліктів, але, з іншого, вказує на потребу її посилення. Значна частка респондентів (28,6%) обрали відповідь «Частково», що може свідчити про поверхневе або фрагментарне ознайомлення з положенням, без чіткого розуміння процедур, прав та алгоритмів дій. Частина опитаних (14,3%) взагалі не знають про документ, що є суттєвим викликом у контексті формування безпечного освітнього середовища, де кожен здобувач має знати, як діяти у разі конфліктної ситуації.

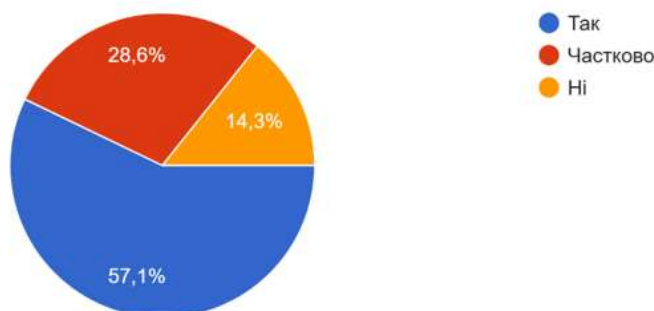
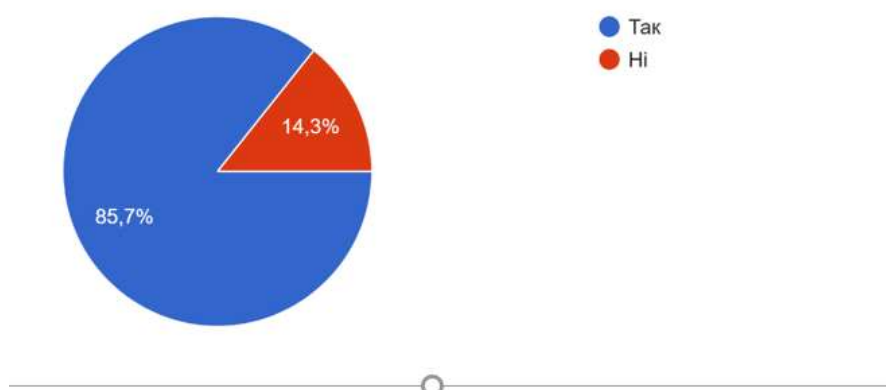

Рисунок 28 Чи поінформовані Ви про порядок врегулювання конфліктних ситуацій (Положення про врегулювання конфліктних ситуацій НУ «Запорізька політехніка»)?»

Таким чином, результати свідчать про необхідність удосконалення інформування здобувачів щодо механізмів захисту їхніх прав та забезпечення відкритого доступу до ключових нормативних положень.

Щодо ознайомлення з процедурою залучення здобувачів до перегляду ОП, то результати опитування свідчать про те, що понад дві третини респондентів (85,7%) ознайомлені з процедурою залучення здобувачів до перегляду освітніх програм, що є позитивним показником відкритості освітнього процесу. Такий рівень поінформованості демонструє, що у закладі вищої освіти та на кафедрі налагоджено певні механізми комунікації та взаємодії між здобувачами і розробниками освітніх програм, що відповідає принципам студентоцентрованого підходу й орієнтації на якість освіти. Водночас 14,3% опитаних не знає про таку можливість, що свідчить про необхідність посилення інформаційної роботи з цього питання. Це дозволить залучити ширше коло здобувачів до процесів удосконалення освітнього контенту, зробивши програми більш відповідними до очікувань і потреб студентів.

Рисунок 29. Чи ознайомлені Ви з процедурою залучення здобувачів до перегляду освітніх програм?

Результати відповідей на питання про способи залучення здобувачів до перегляду освітніх програм свідчать про те що понад половина респондентів (57,1%) зазначили що звернуться до завідувача кафедри — це свідчить про важливість особистої комунікації та довіри до керівництва кафедри; 26,8% можуть надати пропозиції гаранту освітньої програми — показник залученості до формального механізму вдосконалення програм., 14,3% можуть надати пропозиції у Google -формі на сторінці кафедри — це демонструє наявність інструментів для збирання пропозицій у зручному онлайн-форматі, хоча їх використання поки що обмежене.

Система залучення здобувачів до перегляду освітніх програм є багатоканальною, але найбільше значення має особистий контакт із завідувачем кафедри. Це свідчить про потребу у розвитку більш структурованих і стандартизованих механізмів збору пропозицій (наприклад, регулярні онлайн-

опитування, активніше використання Google-форм), щоб забезпечити ширше охоплення та зручність для всіх здобувачів.

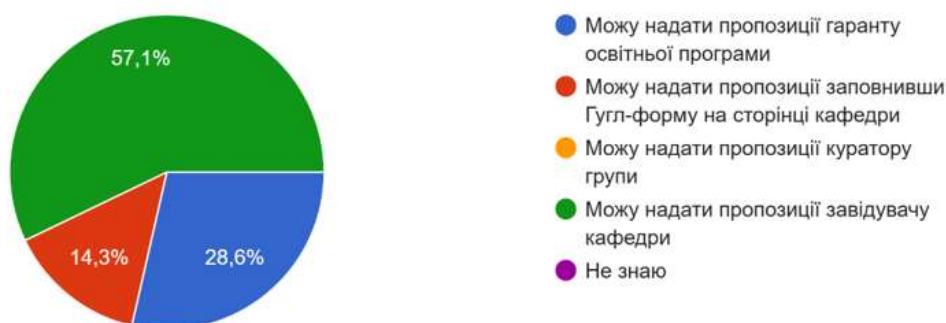

Рисунок 30. Яким чином Ви можете залучатися до перегляду освітніх програм?

Результати відповідей на питання «Чи надавали Ви пропозиції щодо вдосконалення освітньої програми?» свідчать, що ніхто з опитуваних не надавав ніяких пропозицій щодо вдосконалення освітньої програми. Причинами можуть бути недостатня інформованість про механізми подання пропозицій: хоча існують канали (сайт, Google-форма, звернення до завідувача кафедри), вони можуть бути сприйняті як формальні або малодоступні; обмеженість часу та пріоритетів: аспіранти часто зосереджені на дослідженнях і написанні дисертації, тому питання вдосконалення програми може залишатися другорядним, студенти можуть вважати, що їхні пропозиції не матимуть реального впливу, або що вони не мають достатньої компетенції для внесення змін.

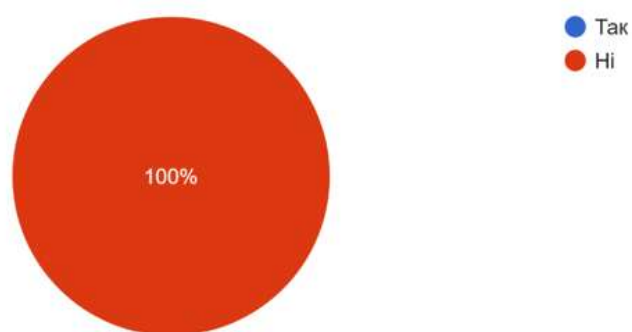

Рисунок 31. «Чи надавали Ви пропозиції щодо вдосконалення освітньої програми?»

Отже, відсутність пропозицій не обов'язково означає байдужість чи пасивність здобувачів. Швидше за все, це результат поєднання високого рівня задоволеності та недостатньої мотивації/інформованості щодо механізмів впливу. Щоб змінити ситуацію, варто: активніше комунікувати про реальну цінність студентських пропозицій; створювати прості та регулярні канали

збору ідей (наприклад, короткі опитування після кожного семестру); демонструвати приклади, коли пропозиції студентів були враховані й реалізовані.

На питання «Яким чином?» – студенти не відповіли.

Якщо так, то яким чином?

1 відповідь

-

Рисунок 32 «Яким чином?»

Відповіді на питання щодо актуальності та затребуваності освітньої програми свідчать про переважно позитивне сприйняття серед респондентів. Майже більше половини опитаних (57,1%) вважають свою програму актуальною і такою, що відповідає потребам ринку праці, а ще значна частина (42,9%) схиляється до позитивної оцінки, хоча й з певними сумнівами. Це свідчить про те, що більшість здобувачів розуміють цінність та релевантність навчання для майбутньої професійної діяльності.

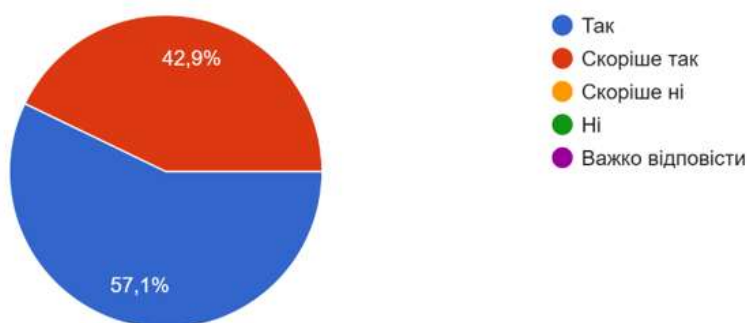
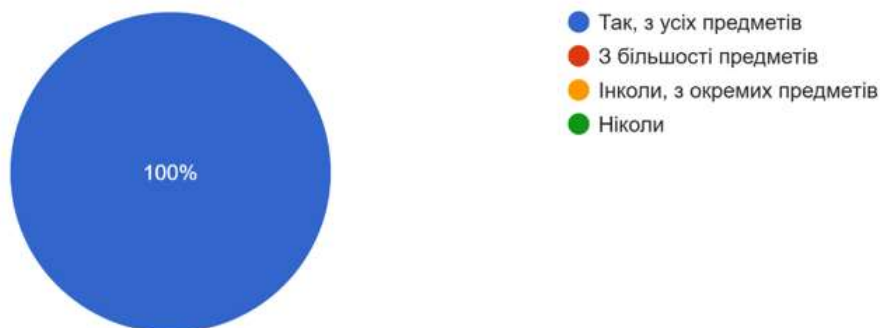

Рисунок 33 Чи вважаєте Ви освітню програму, за якою навчаєтеся, актуальною, затребуваною, такою, що відповідає запитам ринку праці?

Загалом результати демонструють, що освітні програми сприймаються як релевантні, але є простір для покращення в напрямку ще більшої відповідності професійним запитам.

Аналіз відповідей на запитання щодо роз'яснювальної роботи викладачів про недопущення плагіату свідчить про загалом позитивну практику інформування здобувачів. Всі респонденти зазначили, що така робота проводиться з усіх предметів (100%), Роз'яснювальна робота викладачів щодо недопущення плагіату є системною та всебічною, адже всі респонденти підтвердили її проведення з усіх предметів. Це свідчить про високий рівень

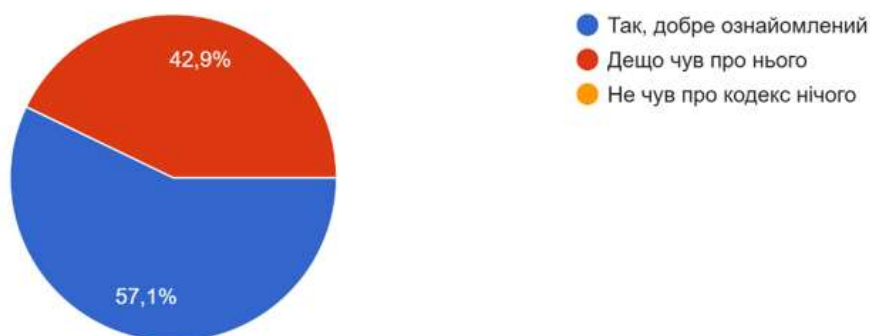
уваги кафедри та університету до питань академічної доброчесності, формування у здобувачів відповідального ставлення до наукової діяльності та запобігання порушенням. Така практика не лише забезпечує прозорість освітнього процесу, а й сприяє розвитку культури чесності та довіри між студентами й викладачами.

Рисунок 34 Чи ведуть викладачі роз'яснювальну роботу з Вами про недопущення плагіату у студентських науково-дослідних роботах, виконанні індивідуальних завдань?

Аналіз відповідей на питання щодо ознайомлення здобувачів зі змістом Кодексу академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка» демонструє переважну обізнаність студентської спільноти з цим документом.

Понад половина респондентів (57,1%) зазначили, що добре ознайомлені з положенням, що свідчить про ефективність інформаційної роботи та, ймовірно, системне включення теми доброчесності в навчальний процес. Ще 42,9% заявили, що щось чули про кодекс, що може вказувати на потребу у додатковому інформуванні або акцентуванні уваги на практичному значенні документа.

Рисунок35 Чи ознайомлені Ви зі змістом Кодексу академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка»?

Загалом результати можна оцінити як позитивні, але вони також акцентують на важливості продовження системної просвітницької роботи щодо

принципів академічної доброчесності та реального впровадження положень кодексу у щоденну освітню практику.

Аналізуючи побажання щодо поліпшення організації освітнього процесу, якості навчання та викладання, покращення освітніх програм можна сказати, що, одна з відповідей прямо підкреслює, що організація освітнього процесу, якість навчання та викладання вже перебувають на високому рівні. Це підтверджує позитивне сприйняття студентами існуючої системи. Інша відповідь акцентує на потребі розширення практичної складової через гостьові лекції та заняття з представниками бізнесу й органів влади. Це свідчить про прагнення студентів бачити більш тісний зв'язок між теорією та реальними викликами економіки й суспільства.

Рисунок 36 Ваші побажання щодо поліпшення організації освітнього процесу, якості навчання та викладання, покращення освітніх програм

Респонденти загалом високо оцінюють якість освітнього процесу, але водночас висловлюють потребу у посиленні прикладного виміру навчання. Це означає, що університету варто зберігати вже досягнутий рівень організації та викладання, а також розвивати інтеграцію з практикою — через гостьові лекції, співпрацю з бізнесом і владою, щоб освітні програми залишалися актуальними та конкурентними.

ВИСНОВКИ

Опитування аспірантів освітнього ступеня «PhD» показало високий рівень задоволеності освітнім процесом та підтвердило, що університет успішно реалізує сучасні підходи до навчання.

1. Задоволеність навчанням — більшість респондентів вважають, що програма відповідає їхнім очікуванням, що свідчить про якісну організацію освітнього процесу.
2. Баланс навантаження — аспіранти загалом позитивно оцінюють співвідношення обсягу матеріалу та часу на його опрацювання, що підтверджує збалансованість навчання.

3. Студентоцентрованість – викладання орієнтоване на потреби студентів, хоча є потреба у більш системному впровадженні цього підходу.
4. Прозорість оцінювання – аспіранти добре обізнані з критеріями та вважають їх зрозумілими, що формує довіру до системи.
5. Методи навчання – усі респонденти задоволені методами викладання, що є сильним показником ефективності педагогічних практик.
6. Індивідуальні траєкторії та вибіркові дисципліни – аспіранти позитивно оцінюють можливості вибору, проте варто посилити інформування для тих, хто залишився невизначеним.
7. Практична підготовка – практика визнається корисною, але не завжди повністю узгоджена з освітньою програмою, що потребує вдосконалення.
8. Наукова діяльність – більшість аспірантів активно залучені до досліджень, проте є потреба у створенні додаткових стимулів для менш активних.
9. Розвиток soft skills – навчання сприяє формуванню комунікабельності, командної роботи та креативності, що є важливою перевагою програми.
10. Міжнародна мобільність – аспіранти добре поінформовані про програми, але варто зробити інформацію ще більш доступною.
11. Об'єктивність оцінювання – більшість не відчувають проблем із необ'єктивністю, проте окремі випадки свідчать про потребу в контролі та вдосконаленні процедур.

Опитування підтвердило, що освітній процес у цілому відповідає очікуванням аспірантів, є прозорим, студентоцентрованим та сприяє розвитку як професійних, так і соціальних компетентностей. Водночас кафедра має можливість посилити інформаційну роботу, удосконалити організацію практики, забезпечити системність студентоцентрованого підходу та розширити можливості міжнародної мобільності.

Таким чином, результати свідчать про позитивну динаміку розвитку освітнього середовища, яке поєднує якісну академічну підготовку з практичною орієнтацією та підтримкою індивідуальних освітніх траєкторій.